

MINISTRY OF SCIENCE AND EDUCATION
REPUBLIC OF AZERBAIJAN

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL
NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT PEDAQOJİ UNIVERSİTETİ
İQTİSADI İNKİŞAF VƏ SOSIAL TƏDQİQATLAR
İNİSTİTUTU (TÜRKİYƏ)**

PROFESSOR HƏSƏN MIRZƏYEV-95

“Müasir Azərbaycan dilçiliyinin aktual problemləri”

**BEYNƏLXALQ ELMİ KONFRANSIN
P R O Q R A M I**

Join Zoom Meeting

<https://zoom.us/j/96017814158?pwd=dnBnRzFuQStFWFV6MzVENjhPRUQ4Zz09>

Meeting ID: 960 1781 4158

Passcode: 112930

Bakı-29, 30 noyabr 2022

Hörmətli Elm xadimləri

Sizi “Şöhrət” ordenli, Əməkdar elm xadimi, professor Həsən Mirzəyevin 95 illik yubileyinə həsr olunmuş “Müasir Azərbaycan dilçiliyinin aktual problemləri” beynəlxalq elmi konfransına dəvət edirik.

Konfransın Plenar iclası **29 noyabr 2022-ci il tarixdə saat 10⁰⁰**-da Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Böyük zalında (Bakı şəhəri, Üzeyir Hacıbəyli, 68) keçiriləcəkdir.

Təşkilat Komitəsi

*Əlaqə: Tel.: (012)493-05-85
(012)493-49-51*

Konfransın Lokal Təşkilat Komitəsi

Sədr:

Prof. Cəfər Cəfərov – *Rektor*

Sədr müavinləri:

Prof. Asəf Zamanov – *Elm və innovasiyalar üzrə prorektor*

Prof. Mahirə Hüseynova – *Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor*

Məsul katib:

Dos. Könül Səmədova – *Müasir Azərbaycan dili kafedrasının müdiri*

Dos. Eldar Aslanov – *Tədris işləri üzrə prorektor*

Prof. Fikrət Rzayev – *Sosial və humanitar məsələlər üzrə prorektor*

Tural Cəlilov – *Ümumi işlər üzrə prorektor*

Könül Pirverdiyeva – *Strateji inkişaf məsələləri üzrə prorektor*

Prof. İbrahim Bayramov – *Elmi-təşkilati şöbənin müdiri*

ELMİ BÖLMƏLƏR

- Professor Həsən Mirzəyevin yaradıcılığında filologiya məsələləri
- Filologiyanın ümumi məsələləri
- Ümumi dilçilik
- Pedaqogikanın aktual məsələləri
- Tarix - Coğrafiya

PLENAR İCLAS

29 noyabr 2022-ci il saat 10⁰⁰

I Giriş sözü:

Professor Cəfər Cəfərov – ADPU-nun rektoru
Dr. Mustafa Latif EMEK – İKSAD Başkanı

II Çıxışlar:

Akademik İsa Həbibbəyli - AMEA-nın prezidenti
Emin Əmrullayev - Azərbaycan Respublikasının Elm və təhsil naziri
Anar Rzayev - Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri
Dosent Elçin Babayev - BDU-nun rektoru
Akademik Kamal Abdullayev - ADU-nun rektoru
Akademik Nizami Cəfərov – Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin direktoru Milli Məclisin üzvü
Professor Ahmet Buran – Türkiyə, Fırat Universiteti
Professor Nadir Məmmədli –AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun baş direktoru

*Dosent **Cumali Şabanov** – Özbəkistan Dövlət Şərşünaslıq
Universitetinin Türkologiya fakültəsinin dekanı
Professor **Elizabet Bjalava** – Gürcüstan Dövlət Universiteti
Professor **Burul Sanqınbayeva** – Qırğızıstan Manas
Universiteti Türkologiya kafedrasının müdiri
Müşfiq Mirzəyev- Mərkəzi Dəmiryol Xəstəxanasının
baş
həkimi*

III Məruzələr

***Əziz Ələkbərli** - Milli Məclisin üzvü
Professor Həsən Mirzəyevin ictimai- siyasi fəaliyyəti
Professor **İbrahim Bayramov** ADPU-nun Elmi-təşkilati
şöbəsinin müdiri
Görkəmli dilçi alim professor Həsən Mirzəyev*

Konfransda canlı və yaxud onlayn iştirak edən ölkələr:

*Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan,
Hindistan, Gürcüstan, Nigeriya.*

I BÖLMƏ

Professor Həsən Mirzəyevin yaradıcılığında filologiya məsələləri

Auditoriya 342
29 noyabr 2022-ci il, saat 14⁰⁰

Bölmə rəhbərləri: **Professor Sayalı Sadıqova**
*AMEA Nəsimi adına Dilçilik
İnstitutu*
Professor Ahmet Buran
Türkiyə, Fırat Universiteti
Dosent Könül Səmədova
*Azərbaycan Dövlət Pedaqoji
Universiteti*

Prof. Mahirə Hüseynova *Həsən Mirzəyevə həsr olunmuş şeir
mətnlərində sitatlardan istifadə üsulları*

Prof. İbrahim Bayramov *Professor Həsən Mirzəyev və
Qərbi Azərbaycan onomastik vahidlərinin tədqiqi*

Prof. Mirvari İsmayılova *Professor Həsən Mirzəyevin yaradıcılı-
ğında Azərbaycançılıq ideyalarının tərənnümü*

Prof. Həcər Hüseynova *Həsən Mirzəyevin yaradıcılığında
toponimlər*

Dos. Könül Səmədova *Həsən Mirzəyevin Azərbaycan
dilçiliyində yeri*

P.ü.f.d. Mahirə Abdullayeva *Həsən Mirzəyevin Azərbaycan
dilinə inkişafı sahəsindəki fəaliyyəti*

F.ü.f.d. Bəhram Məmmədov *Azərbaycan dilçilik elminin
inkişafında professor Həsən Mirzəyevin rolu*

Fil.ü.f.d. Əlvən Cəfərov *Qərbi Azərbaycan dialektləri Həsən
Mirzəyev tədqiqatlarında*

Mətanət Mehdiyeva *Professor Həsən Mirzəyevin elmi yaradıcılığında feil kateqoriyalarının müqayisəli təhlili*

Dos. Yeganə Qəhrəmanova *Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalının toponim və şivə sözlərinin araşdırılmasında Həsən Mirzəyevin rolu*

Dos. Allahverdi Hacıyev *Həsən Mirzəyev və Yeni Azərbaycan Partiyası*

F.ü.f.d. Bilal Hüseynov *Dərələyəz folklorunun janr imkanları Həsən Mirzəyev yaradıcılığında*

Nəzrin İsmayılova *Həsən Mirzəyev Müasir Azərbaycan Elminin Feilidir*

Dos. Elşad Abışov *Professor Həsən Mirzəyevin elmi yaradıcılığında feilin sistemli tədqiqi*

Dos. Həmzə Əliyev. *Həsən müəllimin qayğıkeşliyi (İzi itməyən, sözü yaşayan böyük insan)*

Nabat Cəfərova *Həsən Mirzə yaradıcılığında sadəliklə dahiliyin birləşməsi*

Sevinc Əsədova *Qərbi Azərbaycan elm müstəvisində - H.Mirzə və Qərbi Azərbaycan torpağının yetişdirdiyi dəyərli oğullar*

Nəzrin İsmayılova *Həsən Mirzəyev Müasir Azərbaycan elminin "feili"dir*

Dr. Yeganə Qasımova *Professor Həsən Mirzəyev və Azərbaycan dilçilik məktəbi*

30 noyabr 2022-ci il, saat 11⁰⁰

Prof. Elman Quliyev *Həsən Mirzənin şeir dünyası: harayın, kədər in dərələyöz üverturası*

Prof. Sayal Sadıqova *Həsən Mirzəyevin yaradıcılığında feil*
Dos. Nazilə Abdullazade *Həsən Mirzəyev yaradıcılığında Heydər Əliyev obrazı*

Dosent Cəmilə Məhərrəmovə *Həsən Mirzə dilçiliy in zirvəsində*

Könül Həsənova *Həsən Mirzəyev Dərələyöz dialektinin tədqiqatçısı kimi*

Elnarə Niftəliyeva *Dialektologiyamızın mahir tədqiqatçısı - Həsən Mirzəyev*

Nigar Həsənova *Dərələyöz şivələri və folkloru Həsən Mirzəyevin tədqiqatlarında*

Tamara Əlizadə *Həsən Mirzəyevin elmi və poetik yaradıcılığına baxış*

F.ü.f.d. Zemfira Abbasova *Həsən Mirzəyev və dilçilik elmimiz*

Həsənova Könül *Həsən Mirzəyev Heydər Əliyev kursunun təbliğatçısı kimi*

Dr. Xəyalə Həmidova *Həsən Mirzəyev poeziyasında Vətən həsrəti*

Prof. Ağaverdi Xəlil *Həsən Mirzə: morfologiyamız və milli kimliyimiz*

Gülər Süleymanova - *Professor Həsən Mirzəyevin yazıya aldığı Azərbaycan dastanlarının dilində sintaktik təkrarların köçəriyası*

Prof. Sərdar Zeynalov *Professor Həsən Mirzəyevin elmi yaradıcılığında feilin təsriflənməyən formaları - feili sifət*

Osman Əhmədzadə *Həsən Mirzəyevin və Tofiq Hacıyevin dialektoloji araşdırmalarında “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanı istinad mənbəyi kimi*

Gülöyşə Əhmədzadə *Dərələyəz folkloru prof. Həsən Mirzəyevin araşdırılmalarında*

Yeganə Salahova *Alim – şair Həsən Mirzəyə həsr olunmuş şeir mətnlərində dialektizmlərin konseptuallaşma imkanları*

Dr. Mələhət Babayeva *Həsən Mirzə poeziyasının xəlqiliyi*

Dr. Arif Kazımov *Bir kitabın nöqsanları (Prof.H. Mirzəyevin təqdimatında)*

B.m M.A.Mahmudova *Həsən Mirzəyev və Azərbaycan dilçiliyi*

F.ü.f.d.Məsmə İsmayılova *Həsən Mirzə yaşayır*

Dos. Zamiq Təhməzov *Professor Həsən Mirzəyev və Azərbaycan folkloru*

Fiz.ü.f.d. İsrail Məmmədov *Həsən Mirzə və Dövlətçilik*

II BÖLMƏ

Filologiyanın ümumi məsələləri

Heydər Əliyev Məktəbinin lektoriyası
29 noyabr 2022-ci il, saat 14⁰⁰

Bölmə rəhbərləri: **Professor İbrahim Bayramov**
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji
Universiteti
Professor İlhamə Hacıyeva
Bakı Dövlət Universiteti
Dossent Cumali Şabanov
Özbəkistan Dövlət Şərqişünaslıq
Universiteti

Prof. Minaxanım Nuriyeva Təkləli *Türk Dünyasında etno-
mədəni proseslər və coğrafi adların formalaşmasında onun
rolu*

Prof. Məreke Atabayeva Satylganovna *Doctor of
philological science*

Səba Hüseynova *Azərbaycanın maddi-mədəni irsinin beynəl-
xalq aləmdə tanıtılmasında Heydər Əliyevin rolu*

Günəl Hümətova (Pəniyeva) *İdealda Cənubi Azərbaycanla
bağlı məqamlar*

Lalə Hacıyeva *In Victor Hugo's novel paris notre-dame
church the advantages of religion over society*

Xatirə Xəlilova *Dram əsərlərinin tədrisi prosesində şagirdlərdə
formalaşdırılan bacarıqlar*

Jalə Zeynallı *Fakir Baykurtun İlanların öcü trilogiyasında
qadın obrazları*

Şöhrət Məmmədova *Dilimizi, tariximizi və aşıq sənətimizi yaşadan alim*

Fəridə Səfərəliyeva *Ibtidai siniflərdə morfologiyanın tədrisi yolları*

Arzu Kərimova *Qazaxıstan Respublikasında dil siyasətinin bəzi aspektləri*

P.ü.f.d Bilal Həsənli *Vətən müharibəsi, tarixi zəfərlə bağlı həqiqətlərin vətəndaşlıq lirikasında bədii əksi*

F.ü.f.d. İlkin Əsgər *Müasir Azərbaycan dilində təsirli və təsirsiz feillərin funksional xüsusiyyətləri*

F.ü.f.d. İmanyar Quliyev *XVI-XVII əsrlər qıpçaq dili və əsərləri*

Doç.Dr. Cumali Şabanov *Kardaş halklar eserləri çevirisdəki problemlər çözümləri haqqında*

Nasir B. Kerimi *DƏDƏ QORQUD Kitabının (Türkmən səhra nüsxəsinin) cuğrafiyası*

Doç.Dr. İlkin Gulusoy *Azərbaycan və Türkiyə Türkçəsi Dilbilgisində Cümələrin Ögretimi Üzerine*

Ayşən Zeynallı *Azərbaycan və Karaim türkcəsi arasındakı səs və şəkilçi xüsusiyyətləri*

Ulduz Qəhrəmanova *Folklor ədəbiyyatında bayatı janrının xüsusiyyətləri*

Sevinc Əhmədova *Qərbi Azərbaycanın dərələyaz mahalının toponimlərinin xüsusiyyətləri*

Simuzər Əliyeva *Cəlil Məmmədquluzadənin Felyetonlarında Azərbaycan Dilinin Təmizliyi Uğrunda Mübarizə*

Prof. Dr. Mehmet Gökhan GENEL, Kaan ARSLAN *Kovid-19 pandemiyasında orta oyuncular tiyatrosunun çevrimiçi Oyun oynaması üzərində bir dəyərlandırma*

Prof. Dr. Mehmet Gökhan GENEL, Kaan ARSLAN *Türkiyə'də fon alan media kuruluşları üzərində inceleme: Binaet ve medyascope örneği*

30 noyabr 2022-ci il, saat 11⁰⁰

Prof. Elman Quliyev *Əlişir Nəvai yaradıcılığı türk dilinin inkişafındayeni mərhələ kimi*

Prof. Məhərrəm Məmmədli *Azərbaycan dilinin Qarabağ dialektində qədim türk dilinin izləri adlı tezisiniz*

Dos.Razim Məmmədov *Həsən Mirzənin deyişmələrində vətənpərvərlik motivləri*

Vüsələ Kərimova *Ədəbi tənqiddə ümumi baxış*

Tənzilə Qasımova *Aktual və grammatik üzvlənmə*

Muhammed Abdu Rahman KP, Dr.Musadhique

Kottaparamban *Self-Respect against Caste Discrimination: Presenting the idea of Equality and Just in Periyar Literature*

Dr.Namiq Əhmədov *Azərbaycan Sovet yazıçıları və Türkiyə yazıçıları N. Rəfibəylinin "Salamat qal, yaxın qonşu" əsəri haqqında*

Peter Olubunmi Olubiyo, Lydia Mercy Olubiyo

Knowledge Management in Academic Libraries in Nigerian Universities: Way Forward

Rəna Süleymanova *Semantikleştirilmiş uzamsal ve ya özel yer adları*

F.ü.f.d.Təranə Nağıyeva *Orxon-Yenisey abidələrində feili sifət və feli bağlama birləşmələri*

Kəmalə Əhmədova *Türk və Azərbaycan dillərində frazeoloji birləşmələrin təşəkkülü və qaynaqları*

Rima Quliyeva *Aşıq Hacalı Hacıyevin yaradıcılığında mənəvi-əxlaqi gözəlliyin təənnümü*

Aytən Həsənova *Qəbələ şivələrinin bəzi fonetik xüsusiyyətləri (samitlər əsasında)*

Həbib Mirzəyev *Əhməd Cavad yaradıcılığında türçülük konseptinin ifadəsi*

Eyvaz Eminaliyev *Türkçülük ideologiyasının və türk dili təəssübkeşliyinin Əlişir Nəvai mərhələsi*

Zəhra Zamanova *Azərbaycanda saz-söz sənətkarlığı.*

Böyükxanim Eminli Nağil mətnlərinin linqvo-etnokulturoloji şərh

F.ü.f.d Aygün Bağırll *Vaqif Səmədoğlunun yaradıcılığında azadlıq ideyası*

Dos.Məmmədov Xankişi Bəxtiyar *Həzən Mirzənin dərələyaz folkloru kitabının Qatı açılmayan səhifələri*

Həsənova Şahanə *Maarifçi realizmin təşəkkül mərhələsi.*

Ayətəxan Ziyad (İsgəndərov) *Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığında Zahid Xəlil yaradıcılığına elmi-nəzəri baxış*

Dos. Aygün İsmayılova *Nəsillərə örnək olan görkəmli alim*

Fil.f.d., dos. Eşqanə Babayeva *“Atəşdən köynək” və “Xilas” romanında milli mücadilənin əksi*

Prof. Guljahon Jumanazarova *Halk destanlarındakı bülbiül və çiçək metaforlarının dilsel və şiirsel doğası*

Almara Hübətova *Mədəniyyətin cəmiyyətdə rolu*

Əntiqə Qəhrəmanova *Qaçaq dastanlarının Azərbaycan ədəbiyyatında yeri*

III BÖLMƏ

Ümumi dilçilik

Auditoriya 325

29 noyabr 2022-ci il, saat 14⁰⁰

Bölmə rəhbərləri: **Professor Məhərrəm Məmmədli**
Bakı Dövlət Universiteti
Professor Burul Sanqınbayeva
Qırğızıstan Manas Universiteti
Professor Mirvari İsmayılova
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji
Universiteti

Dos. İradə Kərimova *Azərbaycan toponimləri kontekstində Adur arxaik apelyativi*

Aydan Həmzəyeva, Aytən Abdullazadə *CİS texnologiyası əsasında Oğuz rayonunun relyefinin morfometrik xəritəsinin tərtibi*

Çağlar Çiçək *İki devlet tek millet söyleminin sahaya coğrafi isim olarak yansımaları: van ili çaldıran ilçesi örneği*

Gülнар Muxtarzadə *XIX əsr Azərbaycan ədəbi dilinin fonetik norması*

Könül Şıxəliyeva *İbtidai sinif şagirdlərinin nitqinin inkişafında bədii materialların rolu*

Dos. Pari Paşayeva *Orfoepik vərdişlərin aşılmasında fonetikanın rolu*

Dos. Sevinc Sadıqova *Qərbi Azərbaycan dialekt və şivələrində mücərrəd məfhumları bildirən arxaik isimlər*

Dos. Təranə Şükürlü *Oğuz qrupu türk dillərində uzun saitlər*

Afaq Əsgərova *Azərbaycan və Türk ədəbi dilində feillərin üslubi imkanları və inkişaf meyilləri*

F.ü.f.d. Qətibə Mahmudova *Türk dillərinin söz yaradıcılığı və feil düzəltmə*

Dos. Şəbnəm Həsənli Qəribova *XIII-XVI əsrlərə aid elmi əsərlərdə tabeli mürəkkəb cümlə*

Dos. Tamam Mehrabova *Azərbaycan və türk dillərində ismin hal kateqoriyasında fərqli morfoloji xüsusiyyətlər*

Lalə Musayeva *Şagirdlərə orfoepik normaların öyrədilməsində Azərbaycan dili üzrə proqram materiallarından istifadə*

P.ü.f.d. Esmira Məmmədova *Məktəbəqədər yaş dövründə uşaqlarla lügət üzrə işin təşkili metodikası*

F.ü.f.d. Aybəniz Həsənova *Müasir İranın etnotoponimləri*

Prof. Vaqif Qurbanov *Orfoepik vərdişlərin oxu strtegiyasında təlim məqsədləri haqqında*

Sevinc Baxşiyeva *Budaq cümlənin feili birləşmələrlə sinonimliyi*

Günel Mahmudova *İrəvan dilçiləri elm müstəvisində*

Gülbanu Kossymova *Toponimlər regional tədqiqatların vacib mənbəyidir*

IV BÖLMƏ

Pedaqogikanın aktual məsələləri

Türksoy kafedrası

29 noyabr 2022-ci il, , saat 14⁰⁰

Bölmə rəhbərləri: **Professor Fərrux Rüstəmov**
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji
Universiteti
Prof. Elizabet Bjalava
Gürcüstan Dövlət Universiteti
Professor Müseyib İlyasov
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji
Universiteti

Prof. Fərrux Rüstəmov *İrəvan quberniyasında qadın təhsili*

Prof. Müseyib İlyasov *Pedaqoji təhsildə magistr hazırlığının*
təkmiləşdirilməsi istiqamətləri

Dos. Gulshan Novruzova *Necessity of applying training in*
the implementation of mentoring activities at the Faculty of
Philology

Cəmilə Bəhmənova *Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində*
məktəbhazırlıq qruplarında təlimin təşkili

Gülşən Mehdizadə *Praktik nəticələrin əldə olunması və təhsil*
prosesinə uyğunlaşdırılması

Humay Səfərova *Ümumtəhsil ocaqlarında tədrisin etik*
aspektləri

Həbib Mirzəyev *Vətənin dərdlərini misralarına hopduran*
şair

Gültəkin Abdullayeva *İbtidai siniflərdə bədii əsərlər*
üzərində işin təşkili formaları və metodları

Konkabayeva Nazym Nurbolatova *«Ам-Тухфа аз-закія*
фил лугатит туркийя»

қолжазбасындағы өсімдік атауларына семантикалық талдау

Said Oussou, Sarah Houssami *Promoting Learner Autonomy: Examining teachers' practices in the Moroccan context*

Dos. Sevdə Abbasova *Tədris strategiyasından dərs taktikasına qədər*

Maya Qasımova *İbtidai sinif şagirdlərində mətn tərtibi üzrə praktik bacarıqların formalaşdırılması yolları*

Məhrux Dövlətzadə *XX əsrin əvvəllərində ictimai və estetik düşüncədə islam*

F.ü.f.d.Ülkər Baxşiyeva *N.Gəncəvi yaradıcılığında uşaq müəllimə nümunələrində tərbiyə məsələləri*

Qarifat Dadaşova *Azərbaycan maarifçilərinin mənəvi keyfiyyətlər haqqında fikirləri*

Mehriban Sərdarova *Heydər Əliyev irsində Qərbi Azərbaycan dövlətçilik strategiyası kimi*

F.ü.f.d.Adil Balyev *Azərbaycan dili mətnləri kommunikativ sərəştə formalaşdırma vasitəsi kimi*

Qaybaliyeva Kəmalə Yunis qızı *Tənlik və bərabərsizliklərin həllinin təlimində şagirdlərin alqoritmik fəaliyyətlərinin gücləndirilməsi*

V BÖLMƏ

Tarix Coğrafiya

Auditoriya 325
30 noyabr 2022-ci il, saat 14⁰⁰

Bölmə rəhbəri: **Prof. Qasım Hacıyev**
AMEA Qafqazşünaslıq İnstitutu

Prof. Qasım Hacıyev *Həsən Mirzə şəxsiyyəti, tarixi taleyinin keşmə-keşləri, arzuları və müasir reallıqlar*

T.ü.f.d. Naibə Əhmədova *Azərbaycan tarixşünaslıq elmində Mirzə Kazımbəyin rolu*

M.A.Abduyev, **H.H.Əskərova,** **H.D.Əfəndiyeva**

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur çaylarının minerallaşması

Nəbi Əsədov *Qarabağda ekosiyasət*

KONFRANSIN BAĞLANIŞI

30 noyabr 2022 -ci il saat 15⁰⁰

Bölmə rəhbərlərinin hesabatı

Yekun qərarın qəbul edilməsi

Çapa imzalanmış:
Kağız formatı 60x84, ____ çap vərəqi
Sifariş , sayı 100

ADPU-nun mətbəəsi
Ünvan: Bakı şəhəri, Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 68
Telefon:(+99412)493-74-10
E-mail: poliqrafiya@mail.ru